

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 maart 2018

Onderwerp: Vaststellen Referendumverordening Noord-Holland 2018

Kenmerk: 1067227

Bijlagen:

- A: Ontwerp-besluit 24-A tot vaststelling van de Referendumverordening Noord-Holland 2018;
- B: Ontwerp-besluit 24-B tot intrekking van de Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland;
- C: Brief van Gedeputeerde Staten van 22 februari 2018, kenmerk 1000711/1045338, inzake advies over nieuwe referendumverordening

1. Inleiding

De Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland en het daarop gebaseerde Reglement van Orde dateren uit 1995 en 1996.

In 1997 is zij aangepast na een eerste evaluatie. Sindsdien is zij, op een enkele technische aanpassing na in 2007, niet gewijzigd.

De verordening heeft nog nooit tot een referendum geleid. Een initiatief van de PVV eind 2014 om de besluitvorming over Wind op Land aan een referendum te onderwerpen, strandde in een vroegtijdig stadium.

Dit referendum-initiatief heeft er echter wel toe geleid dat de verordening toen weer eens kritisch tegen het licht is gehouden. Daarbij is geconstateerd dat deze praktisch onuitvoerbaar is. Ook heeft het initiatief de vraag opgeroepen of er eigenlijk wel onderwerpen op provinciaal niveau zijn die zich lenen voor een referendum.

Het presidium van provinciale staten heeft daarom in 2015 besloten om een statenwerkgroep in te stellen, bestaande uit vertegenwoordigers van meerdere fracties, om te adviseren over of er voldoende draagvlak is voor een nieuwe referendumverordening en zo ja, hoe deze er dan op hoofdlijnen uit moet komen te zien en hoe omgegaan moet worden met de huidige verordening.

De werkgroep, waarin alle fracties waren vertegenwoordigd, heeft in meerderheid aan het Presidium geadviseerd om aan Gedeputeerde Staten opdracht te geven om -met inachtneming van de door de werkgroep opgestelde uitgangspunten- een nieuwe verordening op te stellen (VVD, CDA en CU/SGP hebben aangegeven een Referendumverordening niet het juiste middel te vinden om burgers bij de besluitvorming te betrekken).

Het Presidium heeft in december 2016 dit advies overgenomen en op 6 februari 2017 hebben Provinciale Staten in navolging hiervan aan Gedeputeerde Staten gevraagd een nieuwe referendumverordening op te stellen die de huidige verordening vervangt en waarbij rekening wordt gehouden met de volgende randvoorwaarden:

- De verordening moet een raadgevend, correctief referendum mogelijk maken.
- Het gaat om het wel of niet volledig instemmen met een besluit en niet om onderdelen van een besluit.
- Het is wenselijk om de Wet raadgevend referendum en de uitkomsten van de evaluatie van het landelijk referendum over het Associatieverdrag met de Oekraïne bij de totstandkoming van een verordening te betrekken.
- De van een referendum uit te sluiten besluiten dienen limitatief in de verordening te worden opgenomen.
- De verordening moet ruimte bieden voor een digitale wijze van indienen van eventuele kennisgevingen en ondersteuningsverklaringen.
- Bij het vaststellen van de drempels gaat de voorkeur er naar uit dat ondersteuningsverklaringen uit de eerste ronde meetellen bij de tweede ronde.
- De drempels moeten het niet te gemakkelijk maar ook niet onmogelijk maken om een referendum aan te vragen.
- Er moet een drempel komen voor de geldigheid van de uitkomst om te voorkomen dat een kleine groep kiezers een te grote invloed heeft op de uitkomst van het referendum.
- Het is wenselijk om een onafhankelijke referendumcommissie in te stellen die toezicht houdt op organisatie en uitvoering en die waar nodig uitvoerende werkzaamheden verricht.
- Het is wenselijk dat er een draaiboek wordt gemaakt.
- Het is wenselijk om de gemeenten in Noord-Holland te betrekken bij de totstandkoming.
- Een referendum dient los van reguliere verkiezingen te kunnen worden georganiseerd.
- Na een referendum dient geëvalueerd te worden.

Ter uitvoering van dit besluit hebben Gedeputeerde Staten bij brief van 22 februari 2018, kenmerk 1000711/1045338, advies (bijlage C) aan uw Staten uitgebracht over een nieuwe referendumverordening.

Zij adviseren om -indien u een nieuwe Referendumverordening wilt vaststellen- deze te laten luiden conform het ontwerp (bijlage A) dat nu ter besluitvorming voorligt. Met dit advies laten Gedeputeerde Staten zich niet uit over de wenselijkheid van een dergelijke verordening.

Tenslotte adviseren Gedeputeerde Staten de vigerende Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland wegens onuitvoerbaarheid in te trekken indien uw Staten geen nieuwe referendumverordening vaststellen.

2. Toelichting

Gedeputeerde Staten geven in hun advies een toelichting op hoe zij met de randvoorwaarden die uw Staten gesteld hebben, zijn omgegaan in het voorgelegde ontwerp-besluit voor een nieuwe referendumverordening waarbij de vigerende referendumverordening wordt vervangen (bijlage A).

Kortheidshalve wordt in deze voordracht volstaan met een verwijzing naar de onder "Toelichting op de randvoorwaarden" gegeven toelichting in het advies van Gedeputeerde Staten.

Met het oog op het advies van Gedeputeerde Staten om de vigerende Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland wegens onuitvoerbaarheid in te trekken indien uw Staten geen nieuwe referendumverordening vaststellen, is een afzonderlijk intrekkingbesluit (bijlage B) bijgevoegd.

Een uitvoeringsregeling die is vastgesteld door Gedeputeerde Staten (het Reglement van Orde behorend bij de referendumverordening voor de provincie Noord-Holland) vervalt door de intrekking van de vigerende Referendumverordening van rechtswege.

Het Presidium legt gelezen het advies van Gedeputeerde Staten aan uw Staten een keuze voor tussen het in stand houden van de referendummogelijkheid (conform ontwerpbesluit A) en het niet langer in stand houden van de referendummogelijkheid (conform ontwerpbesluit B).

3. Proces en procedure

Na het vaststellen van de referendumverordening of het intrekkingbesluit plaatsen Gedeputeerde Staten de bekendmaking in het provinciaal blad. Het besluit treedt dan in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het besluit geplaatst is.

4. Voorstel

Wij stellen u voor een keuze te maken tussen de volgende opties:

- A. De mogelijkheid van een referendum in stand te houden en daarvoor de Referendumverordening Noord-Holland 2018 vast te stellen onder intrekking van de Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland conform het in bijlage A opgenomen ontwerpbesluit;
- B. Niet langer de mogelijkheid van een referendum in stand te houden en daarvoor de Referendumverordening voor de provincie Noord-Holland in te trekken conform het in bijlage B opgenomen ontwerpbesluit.

Het Presidium,

J.W. Remkes, voorzitter

J.R. Loggen, griffier